

Kamarai minőségellenőrzések elemzése alapján készült javaslatok a könyvvizsgálók számára

Kőműves Kinga

Pénzügyminisztérium, Számviteli és Közfelügyeleti Főosztály
Vezető kormányfőtanácsos

Audit munkafázisok a vizsgálat során

A megbízás elfogadás meghosszabbításának vizsgálata, szerződés készítés

Munkaprogram készítése és végrehajtása

Könyvvizsgálói jelentés kiadása

Tervezési stratégia

Összefoglaló ellenőrzési dokumentum elkészítése, kommunikáció az ügyféllel

TÉMAKÖRÖK

1. A megbízás elfogadása területén feltárt hiányosságok

2. A kockázatbecslés és tervezés területén tapasztalt hiányosságok

3. A könyvvizsgálati bizonyítékok összegyűjtése területén tapasztalt hiányosságok

4. A kockázatbecslés alapján kiválasztott jelentős vizsgálati területeken tapasztalt hiányosságok

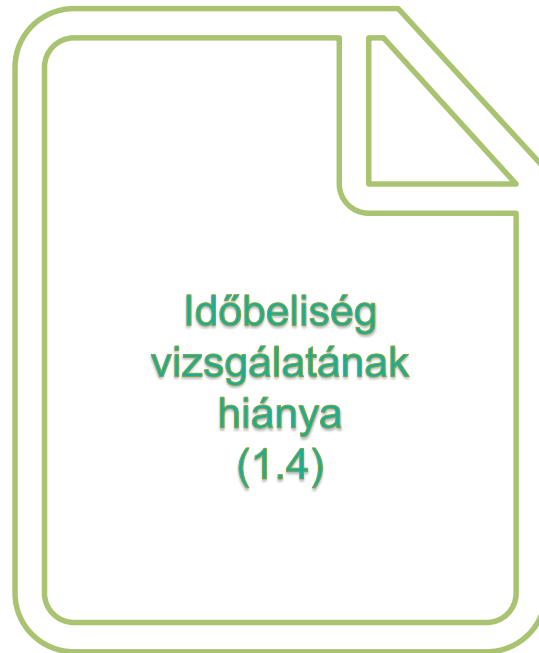
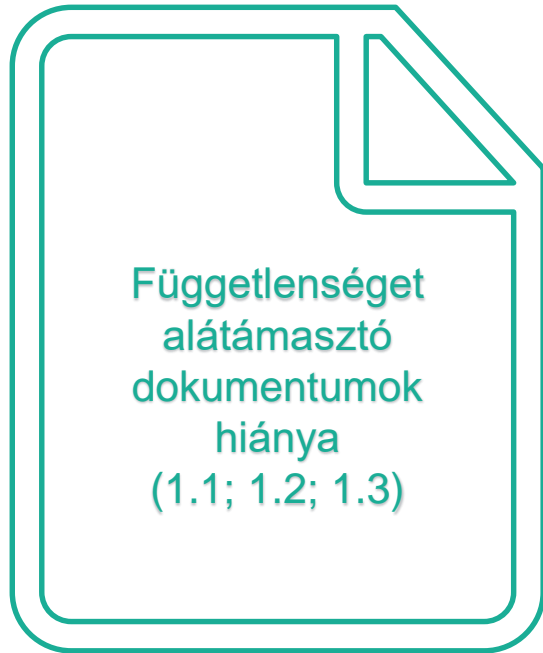

5. Az áttekintés körében tapasztalt hiányosságok

6. A jelentéskészítés körében tapasztalt hiányosságok

1. A megbízás elfogadása területén feltárt hiányosságok

Megbízás elfogadása – ISQM1

Leendő ügyfél és megbízás beazonosítása

Megbízás végrehajtásához szükséges jelentős információk összegyűjtése és dokumentálása

Függetlenségi, összeférhetlenségi és etikai kérdések áttekintése és dokumentálása

Elfogadásról szóló döntést megalapozó kockázatértékelés és a könyvvizsgáló következtetései

Egyéb kérdések

Ellenőrző lista összeállítása során az ISQM1 által megfogalmazott elvárások szükségessé teszik, hogy átgondoljuk és dokumentáljuk az ajánlat elküldése vagy elfogadó nyilatkozat kiadása előtt az alábbiakat

Függetlenség, összeegyeztethetlenség, alkalmassági követelmények

1. Leendő ügyfelünk és megbízásunk beazonosítása:

- Alapinformációkat összegyűjtjük és dokumentáljuk: cégnév, székhely, tevékenységi kör, vezető(ség), irányítással megbízott személyek, közvetlen tulajdonos, végső haszonhúzó
- Pénzmosás ellenőrzése és végeredményének dokumentálása
- Megbízás tárgya és tartalma az alkalmazandó jogszabályokkal és könyvvizsgálati standardokkal együtt

2. Megbízás végrehajtásához szükséges jelentős információk összegyűjtése és dokumentálása:

- Személyben felelős könyvvizsgáló és a megbízáshoz szükséges minősítések meglétének ellenőrzése
- Megbízás minőségének ellenőrzését végző személy szükségességének felmérése, kijelölése és a szükséges minősítések meglétének dokumentált formában való ellenőrzése
- Megbízás végrehajtásához szükséges erőforrások felmérése – mennyiségben, minőségben és időbeliségben
- Szellemi, technológiai és emberi erőforrások
- Külső szolgáltató igénybevételének szükségessége – ugyanúgy ellenőrizendő, mint a saját erőforrás!
- Külső vagy belső szakértő(k) (adó, IT, ingatlan szakértő, konzultációban résztvevő szakértő stb.) bevonásának szükségessége és a szakértő(k) rendelkezésre állásának ellenőrzése
- a szükséges erőforrások azonosítását követően költségbecslés (budget) készítése
- könyvvizsgálati díj és a várható költségek összevetése, várható veszteség esetén döntés és a megfontolások dokumentálása

3. Függetlenségi, összeférhetlenségi és etikai kérdések áttekintése és dokumentálása

- Könyvvizsgáló (társaság) és a személyben felelős könyvvizsgáló esetében

- Az erőforrások azonosítását követően a megbízásban résztvevő kollégák esetében
- Ha nem lehetséges az ügyfél-fogadási folyamatban, akkor későbbi fázisban kötelező!
- Külső szakértők és szolgáltatók esetében is kötelező elvégezni!

4. Elfogadásról szóló döntést megalapozó kockázatelemelés és a könyvvizsgáló következtetései

- Előző könyvvizsgáló vagy előző időszak megbízásainak áttekintése
- Iparág azonosítása, iparági ismeretek meglétének felmérése
- Speciális tranzakciók vagy speciális számviteli/audit tudást igénylő területek azonosítása (IFRS átállás, tőzsdére igyekvő társaság, kriptoeszközök használata, derivatív tranzakciók, modellváltó egyetem stb.)

5. Egyéb kérdések

- Társaság és vezetőségének jó hírneve, tisztessége, becstelensége - publikus információk

A fentiek mellett további információt szükséges átgondolni például: - *előző évi könyvvizsgálat tapasztalatai, gazdálkodási szempontok, szerződés vonatkozásában.*

Csak ez után lehet levonni a következtetést, például: „**A fenti kérdések megfontolása alapján az ügyfél megbízás meghosszabbítható, elfogadható.**

A megbízás elfogadása nem veszélyezteti a függetlenséget és nem okoz összeférhetlenséget! ^(†Hivatkozás a 2023. évi kötelező oktatási anyagból.)

Javaslatok

 Minden évben szükséges aktualizálni a függetlenséget megbízásonként, valamint arra vonatkozóan is, hogy a könyvvizsgáló és a munkacsoport is független volt a megbízás elfogadásakor, valamint végig a könyvvizsgálat során.

 Új megbízás esetében alapvető függetlenségi kritériumok sérülnek, amennyiben a könyvvizsgáló családtagja könyvel a megbízást. → Ilyen esetben nem vállalhatjuk el a társaság könyvvizsgálatát!

 A Kkt. 45. § (1) bekezdése alapján: "A kamarai tag könyvvizsgáló, a könyvvizsgáló cég jogszabályi kötelezettségen alapuló könyvvizsgálói tevékenység ellátására **szerződést csak írásban köthet**". **Kerüljön mindig meghatározásra** az időtartam a szerződésben összhangban az elfogadó nyilatkozattal! Például: „2024. évi beszámoló elfogadásáig, de legkésőbb 2025. május 31 napjáig”.

 Amennyiben cégbírósági bejegyzés nem történik meg a könyvvizsgáló megválasztásáról, a könyvvizsgálónak dokumentált módon kell bemutatni, hogy írásban jelezte a könyvvizsgáló az ügyvezetés felé a bejegyzés pótlásának szükségességét! Még a szerződés megkötése előtt (megválasztástól számított 90 napon belül) ellenőrizzük, hogy megtörtént-e a bejegyzésünk!

2. A kockázatbecslés és tervezés területén tapasztalt hiányosságok

Nyitó egyenlegek vizsgálatának tervezésének hiánya (2.1.1)

Ügyfél megismerésének hiánya (2.1.2)

Előzetes analitikus elemzés hiánya (2.1.3)

Belső ellenőrzési rendszer felmérésének hiánya (2.2)

Csalás kockázata (2.3)

Lényegességhez kapcsolódó hiányosságok (2.4)

„SZÜK” azonosításának hiánya (2.5)

Kockázatbecslés dokumentálásának hiánya (2.6)

Zárási folyamatokhoz kapcsolódó vizsgálatok hiánya (2.7)

Könyvvizsgálati terv megfelelőségének hiánya (2.8)

Ügyfél megismerése

Ágazati tényezők

- piaci versenyhelyzet
- szállítói, vevői kapcsolatok
- technológiai fejlesztések
- tevékenység ciklikussága vagy szezonalitása

Szabályozási környezet

- alkalmazandó pénzügyi beszámolási alapelvek
- jogi és politikai környezet (adózás, kormánypolitika)
- környezetvédelmi törvények

Egyéb külső tényezők

- gazdaság általános állapota
- kamatlábak, finanszírozás rendelkezésre állása
- infláció, valutaleértékelés

➤ A gazdálkodó jellegének áttekintése

a) Üzleti tevékenység megismerése

- bevételforrások jellege
- termékek vagy szolgáltatások és piacok
- gazdálkodás menete
- elektronikus kereskedelemben való részvétel
- földrajzi eloszlás és ágazati szegmentáció
- termelő berendezések, raktárak és irodák elhelyezkedése
- főbb vevők
- fontos szállítók
- foglalkoztatási helyzet
- kutatási és fejlesztési tevékenységek és ráfordítások
- kapcsolt felekkel folytatott ügyletek

b) Finanszírozási háttér megismerése

- adósság struktúra,
- szerződéses biztosítékok,
- korlátozások,
- garanciák és a mérlegen kívüli finanszírozási megállapodások
- lízingek
- a tulajdonosok vagy hasznhúzók (helyi, külföldi, üzleti hírnév és tapasztalat);
- kapcsolt felek

c) A beszámoló készítés jellemzői

- Alkalmazott számviteli alapelvek és ágazat specifikus gyakorlat
- Árbevétel elszámolásra alkalmazott számviteli politika
- Készletek számbavételi és értékelési eljárásai
- Szokatlan vagy összetett ügyletek elszámolásai
- Számviteli politika változásai és okai stb

Javaslatok

Nyitó egyenlegek vizsgálata: **Nem lehet elegendő**, ha a könyvvizsgáló mindösszesen egy feljegyzést készít, hogy a nyitó egyenlegek egyeztetése megtörtént, de a munka elvégzéséről nem készül munkalap, vagy feljegyzés az anyagban!

A dokumentációnak tartalmaznia kell az ügyfél tevékenységének megismeréséről, az ágazati, szabályozási tényezőiről készített feljegyzéseit. (315/11a,b,c)".

A gazdálkodó teljesítményének, mérlegének és eredménykimutatásának áttekintését és elemzését, a célok és stratégiák, valamint a kapcsolódó üzleti kockázatok megismerését **dokumentálnia kell** a könyvvizsgálónak.

Minden esetben **szükséges a belső ellenőrzési rendszer felmérése, kockázatok azonosítása**. Amennyiben egy cégcsoport tagjaként a társaság szoros felügyelet alatt áll, akkor valószínűsíthető, hogy a belső ellenőrzési tevékenység fennáll. A dokumentáció alapján le kell vonni a következtetést, hogy a belső ellenőrzési tevékenységre nem, vagy tud-e támaszkodni a könyvvizsgáló.

IT rendszer vizsgálatára vonatkozó munkapapírok készítése

EREDMÉNYKIMUTATÁS	2023.12.31 eFt	2024.10.31 eFt	Tárgyév kivetített eFt	Változás eFt	Változás %	Változás magyarázata
Árbevételek	852 505	965 412	1 158 494	305 989	36%	új vevő, műanyag termékek iránt megnőtt a kereslet
Egyéb bevételek	694	10 230	12 276	11 582	1669%	tárgyévben jogerősen lezárult jogi ügy kapcsán CT feloldás 7 MFt értékben
Anyagjellegű ráfordítások	567 971	669 785	803 742	235 771	42%	a növekvő forgalommal összefüggésben és az HUF/EUR árfolyam kisebb mértékű romlása
Személyi jellegű ráfordítások	79 893	91 569	109 883	29 990	38%	a növekvő forgalom és a kilépő munkatársak miatti túlmunka növekedése
Értéksökkenési leírás	7 462	7 451	8 941	1 479	20%	az új eszközök beszerzése a már nullára leírt eszközök helyett
Egyéb ráfordítások	66 656	67 278	80 734	14 078	21%	a növekedést a forgalom növekedése magyarázza, azonban az arányosításnak van torzító hatása az egyedi tételek miatt
Pénzügyi műveletek eredménye	3 792	-2 141	-2 569	-6 361	-168%	a növekvő forgalommal összefüggésben és az HUF/EUR árfolyam kisebb mértékű romlása
Adózás előtti eredmény	135 009	137 418	164 902	29 893	22%	

(*Hivatkozás az MKVK honlapján feltöltött segédanyagokból.)

Javaslatok

A csalási kockázatok felmérését, valamint a célirányos vizsgálatok tervezését és végrehajtását **dokumentálni szükséges!**

A könyvvizsgálónak a tervezés szakaszában ki kell térnie a csalás-hamisítás kockázatának felmérésére, pl. interjú készítése a vezetéssel, ill. az elvégzett vizsgálatot megfelelően dokumentálnia kell! Nem lehet elegendő a kérdőív kipipálása, a feltett kérdésekre konkrét, releváns és ésszerű válaszokat kell írni. A számviteli politika ellenőrzéséről, felméréséről munkalapot szükséges készíteni/kitölteni. Továbbá a végrehajtási munkaszakaszban is szükséges vizsgálni a csalás-hamisítás kockázatát, valamint dokumentálni szükséges a célzott könyvvizsgálati eljárásokat. Dokumentáltan értékelni kell, hogy milyen típusú bevételekből származhatnak csalási kockázatok! Amennyiben a bevételek megjelenítését nem azonosítjuk csalásból eredő lényeges hibás állítás kockázataként, akkor azt ésszerű indoklással szükséges alátámasztani!

Csalás kockázata

A KÖNYVVIZSGÁLÓ FELELŐSSÉGE A CSALÁS KAPCSÁN

- azonosítsa és felmérje a pénzügyi kimutatások csalásból eredő **LÉNYEGES HIBÁS** állításainak kockázatait,
- elegendő és megfelelő könyvvizsgálati bizonyítékot szerezzen a csalásból eredő lényeges hibás állítás becsült kockázatairól a megfelelő válaszok megtervezésén és megvalósításán keresztül,
- megfelelően válaszoljon az azonosított vagy gyanított csalásra

Csalás kockázatának kezelése

- Váratlan helyszíni ellenőrzések (készlet, készpénz)
- Kiszámíthatatlanság beépítése a könyvvizsgálatba
- Visszaigazolások (készlet, követelés, kötelezettség)
- Jelentős, szokatlan ügyletek részletes vizsgálata
- JET (journal entries teszt, naplótételek tesztelése)
- Részletes elemző eljárások
- Munkatársak kikérdezése (interjú)
- Szakértők igénybevétele
- IT alapú könyvvizsgálati technikák

Lényegességi szintek, mutatók:

Beszámoló egészére

Ügyletcsoportokra,
számlaegyenlegekre

Végrehajtási

Elhanyagolható

Viszonyítási alapok és határértékek - Javaslat

Adózás előtti
eredmény
5%-10%-a

Árbevétel
1%-3%-a

Összes
ráfordítás
1%-3%-a

Mérlegfőösszeg
1%-3%-a

Saját tőke
1%-3%-a

A mutatók átlagából számított lényegesség számítása 2016 óta nem megengedett!

„Rossz gyakorlat”

Gyakori hibák a lényegesség számításnál:

„A lényegességet 4 mutató szám átlagából számolta a könyvvizsgáló, és nem dokumentálta, szövegesen nem indokolta meg, hogy miért pont ezzel számolt”.

„Új, induló cég, tevékenységet nem végzett ezért a Könyvvizsgáló nullában határozta meg a lényegességi küszöböt. Nem kerültek a lényeges számlaegyenlegek, ügyletcsoportok meghatározásra, a kockázatbecslés hiányzik”.

„A tervezésnél a lényegességi küszöbérték számításánál még két mutató átlagolását alkalmazza, Mérlegfőösszeg és az Árbevétel összegét amelyet sem matematikailag, sem tartalmában nem tudott indokolni. Mit jelent a Végrehajtási lényegességi mutató fogalma a beszámoló szintjén nem tudta elmondani”.

„A lényegesség ugyan megállapításra került, de azt a könyvvizsgáló nem használta a könyvvizsgálat során elmondása szerint”.

Minta dokumentáció a lényegességi szint meghatározására

Viszonyítási alapok meghatározása, indoklása :

Átfogó kockázat meghatározása: ALACSONY

Indoklás: A Társaság tevékenysége nem összetett vagy bonyolult. A Társaság tevékenységét részben saját forrásból, részben hitelekkel finanszírozza. Tevékenysége *elektronikus-, híradás-technikai berendezés forgalmazása*. A gyakorlatban mobiltelefonok nagykereskedelmével foglalkozik, közvetlenül kapcsolatban áll a hazai importőrökkel, a legnagyobb beszállító a XY Zrt.

Alkalmazott benchmark: ÉRTÉKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELE

Indoklás: Az egyes évek között a Társaság tevékenységét legjobban az árbevétel jellemzi, továbbá a tulajdonosok is az árbevétel növelésében érdekeltek. A vezetők egyik legfontosabb mérőszáma az árbevétel alakulása. A beszámolóban kevés felhasználója van, lényegében csak a tulajdonos. A korábbi években nem volt jelentős hiba. A külső hitelek állománya nem jelentős. Mindezek alapján választottuk az árbevételt a lényegesség meghatározásának alapjául.

Módosító tételek: Nincsenek olyan tételek, amivel módosítanánk a lényegesség alapját.

Alkalmazott mérték meghatározása: 1%

Indoklás: Az árbevétel nagysága alapján a lényegességet az árbevétel 1 %-ban határoztuk meg. A végrehajtási lényegesség meghatározásánál a fő szempont a Társaság átfogó kockázati besorolása volt, amit alacsonynak minősítettünk. A végrehajtási lényegesség az átfogó lényegesség 75%-a, az egyértelműen elhanyagolható hiba az átfogó lényegesség 5%-a.

Lényegesség év végi felülvizsgálata: Az év végi tény számok ismeretben a lényegesség magasabb lett, mint a tervezés során becsült lényegesség, így a tételen eljárások során nem változtattunk a lényegességi szinteken. (Természetesen lehet az év végi magasabb lényegességi szinteket is használni!, csak legyünk következetesek a dokumentáció során!)

Amennyiben a lényegesség alacsonyabb az év végi tény számok alapján, úgy az alacsonyabbat kell használni, vagy indokolni, hogy miért nem azt használjuk és FELÜLVIZSGÁLAT szükséges az elvégzett tesztek esetében, hogy szükség lehet-e még kiegészítésre, újabb mintavételre!

315. R. A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE A GAZDÁLKODÓ EGYSÉG ÉS KÖRNYEZETÉNEK MEGISMERÉSÉN KERESZTÜL

NÉHÁNY FOGALOM

ÜZLETI KOCKÁZAT

Olyan kockázat, amely olyan jelentős körülményekből, eseményekből, intézkedésekből vagy intézkedések hiányából származik, amelyek **kedvezőtlenül befolyásolhatják** a gazdálkodó egység képességét a céljai elérésére és stratégiai megvalósítására, **vagy** olyan kockázat, amely nem megfelelő célok és stratégiák meghatározásából származik.

(Vállalkozás folytatása elvével kapcsolatos bizonytalanság?)

Üzleti kockázatok, amelyek növelhetik a lényeges hibás állítás kockázataira való fogékonyságot:

- **Nem megfelelő** célok vagy stratégiák, stratégiák nem hatékony végrehajtása, vagy változás, vagy összetettség.

A változtatás szükségességének fel nem ismerése.

Például

- olyan új termékek vagy szolgáltatások kifejlesztése, amelyek sikertelenek lehetnek;
 - olyan piac, amely, még ha sikeresen alakítják is ki, nem elegendő a termék vagy szolgáltatás támogatására; vagy
 - egy termék vagy szolgáltatás hibái, amelyek jogi kötelezettségeket és hírnévvel kapcsolatos kockázatot vonhatnak maguk után.
- **Ösztönzés vagy nyomás a vezetés számára**, amely a vezetés szándékos vagy nem szándékos elfogultságát eredményezheti.

A lényeges hibás állítás kockázata

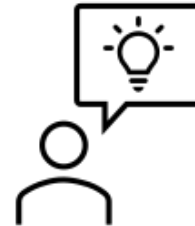
két szinten állhatnak fenn:

1

a **pénzügyi kimutatások átfogó szintjén,**
az **állítások szintjén**

2

a (SZÜK) **Ügyletcsoportokra, Számlaegyenlegekre és Közzétételekre**
vonatkozóan.

315. R. A LÉNYEGES HIBÁS ÁLLÍTÁS KOCKÁZATAINAK AZONOSÍTÁSA ÉS FELMÉRÉSE A GAZDÁLKODÓ EGYSÉG ÉS KÖRNYEZETÉNEK MEGISMERÉSÉN KERESZTÜL

Az eredendő kockázati tényezők

lehetnek minőségek és mennyiségek, és befolyásolják az állításoknak a hibás állításra való fogékonyságát

A hibás állításra való fogékonyságot befolyásolja:

- Összetettség;
- Szubjektivitás;
- Változás;
- Bizonytalanság; vagy
- A vezetés elfoglaltsága vagy egyéb csalási kockázati tényezők miatti hibás állításra való fogékonyság, amennyiben azok befolyásolják az eredendő kockázatot.

Logikai lépések:

1. A lényeges hibás állítás kockázatait először a pénzügyi kimutatások szintjén kell azonosítani. (Üzleti kockázatok: tevékenység folytatás elve, pénzügyi kockázatok, IT környezet és IT rendszer gyengesége, Csalási kockázatok: Kontrollok vezetés általi felülírás kockázata, feladatkörök elkülönülésének hiánya)

A lényeges hibás állítás kockázatait az állítások szintjén is azonosítani kell!

2. Ügyletcsoportok, számlaegyenlegek vagy közzétételek meghatározása és minősítése, a releváns állítások meghatározása (Végrehajtási lényegesség felett van az egyenleg? Azonosítottunk csalási kockázatot az egyes ügyletcsoportok, számlaegyenlegek vagy közzétételekre vonatkozóan?)

3. A lényeges hibás állítás kockázatainak felmérése

a) Eredendő kockázat felmérése minden releváns állításra (valószínűség, nagyságrend meghatározása becslési bizonytalanság, összetettség, szubjektivitás, egyéb eredendő kockázati tényezők meghatározásával)

b) Jelentős kockázat meghatározása + kockázatok, amelyre az alapvető könyvvizsgálati eljárások önmagukban nem elégségesek (standard/alacsony, fokozott/közepes, jelentős/magas)

c) Ellenőrzési kockázat felmérése minden releváns állításra (alacsony, közepes, magas)

(Amennyiben nem támaszkodunk kontrollokra, akkor az ellenőrzési kockázat csak magas lehet! Továbbá ezen esetben a lényeges hibás állítás kockázata meg fog egyezni a eredendő kockázat mértékével!)

d) Lényeges hibás állítás kockázatának felmérése (standard/alacsony, fokozott/közepes, jelentős/magas)

4. Visszamérés (egy lényeges, de nem jelentős ügyletcsoporton, számlaegyenlegen vagy közzétételen)

Kockázat forrása	Következmény	Eredendő kockázat felmérése			
Üzleti kockázat					
		Felmerülés valószínűsége A/K/M	Hatás A/K/M	Kockázat becsült szintje Standard, fokozott, jelentős	Jelentős kockázat IGEN/ NEM
Tevékenység folytatásának elve	A társaság működése stabil, a 3 éves üzleti tervében a feltételezések megalapozottak, a tevékenység folytatása elve nem sérül.				
pénzügyi kockázat: nincs ellenőrizve az ügyfelek fizetőképessége, nincs cash flow tervezés	Előfordulhat folyószámla hitelkeret túllépés, likviditási gondok keletkezhetnek.	A	A	Standard	NEM
IT környezet és az IT rendszer gyengesége	A pénzügy- számvitel területén, a kapott információ szerint, a munkatársak ismerik egymás jelszavait, ezért nem lehet kizárni a jogosulatlan hozzáférést az adatokhoz. Emiatt lehetséges nem engedélyezett vagy nem létező ügyletek rögzítése.	A	K	Standard	NEM

Kockázat forrása	Következmény	Eredendő kockázat felmérése			
Csalási kockázat					
		Felmerülés valószínűsége A/K/M	Hatás A/K/M	Kockázat becsült szintje Standard, fokozott, jelentős	Jelentős kockázat IGEN/ NEM
Kontrollok vezetés általi felülírása (1)	Jogosulatlan naplótételek kerülhetnek rögzítésre vagy előfordulhat a pénzügyi kimutatások manipulálása.	A	M	Jelentős	IGEN
Bevételek megjelenítése (2)	Bevételek előrehozása, fiktív bevételek rögzítése	A	M	Jelentős	IGEN
Jogosulatlan hozzáférés az adatokhoz a pénzügy-számviteli területen	Előfordulhat nem engedélyezett adatbevitel, vagy a könyvelési adatok manipulálása.	A	K	Standard	NEM

(*Hivatkozás az MKVK honlapján feltöltött segédanyagokból.)

Kockázatbecslés – eredendő kockázat

(összetettségi, szubjektív, bizonytalansági, változást, vezetés elfogultsága)

Eredendő kockázat kimunkálása számlaegyenlegek szintjén (Értékelés: 0-3) - Magyarítani szükséges!

Mérleg és eredménykimutatás sor megnevezése	A könyvvizsgálati területek eredendő kockázatát befolyásoló tényezők											A
	1	2	3	4.a.	4.b.	5	6	7	8	9	Σ	Eredendő kockázat a mérleg és eredménykimutatás sorok szintjén
	Jelentős változás	Egyenleg aránya	Előző időszakban	Átfogó kockázatok, becslés alapján lényeges terület			Eszközök hiánya	Bonyolult	Becslések	Egyéb		
	az egyenlegben előző időszakhoz képest	a mérleg-főösszeghez képest	hibákat azonosítottunk	Tevékeny-ség	Csalás	Kontrollok vezetés általi felülírása	merülhet fel	számítások támasztják alá az egyenleget	támasztják alá a mérleg sor értékét	tényezők		
Részesedések	3	1	0	0	1	0	0	0	1	0	6	Közepes
Kapcsolt követelések	3	0	0	0	1	1	0	0	1	0	6	Közepes
Aktív időbeli elhatárolások	3	1	0	1	2	2	0	0	1	0	10	Magas
Értékesítés nettó árbevétele	3	3	0	2	2	2	0	0	0	0	12	Magas
Egyéb működési bevétel	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Alacsony
Eladott áruk és szolgáltatások	3	3	0	1	2	2	0	0	0	0	11	Magas
Működési ráfordítások	3	1	0	-1	0	0	0	0	0	0	3	Alacsony
Személyi jellegű ráfordítások	3	3	0	-3	0	0	0	0	0	0	3	Alacsony
Egyéb ráfordítások	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Alacsony
Értékcsökkenés és értékvesztés	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Alacsony
Pénzügyi műveletek bevételei	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Alacsony
Pénzügyi műveletek ráfordításai	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	Alacsony

Mérleg/ eredménykimutatás/ Üzleti folyamat	Ügyletcsoport, számlaegyenleg, közzététel Főkönyvi kivonat megfelelő sorának hozzárendelése	Állítások	Releváns állítás	Kockázat leírása	Csalási kockázat, ami lényeges, hibás állításhoz vezet?	Valószínűség A/K/M	Nagyságrend A/K/M	Jelentős kockázat? Igen/nem	Eredendő kockázat Standard Fokozott Jelentős
Készletek	Áruk beszerzési áron Kereskedelmi árak értékvesztése és annak visszairása Göngyölegek raklapok	Létezés/előfordu lás/ jogok és kötelmek	Igen	Előfordulhat, hogy a Társaság olyan készleteket tart nyilván, amelyek nem is léteznek, vagy előfordulhat, hogy nem tart nyilván olyan készleteket, amelyek léteznek.	Nem	A	A	Nem	Standard
		Teljesség	Igen	Előfordulhat, hogy a Társaság nem minden olyan készletet vett nyilvántartásba, amelyet nyilvántartásba kellett volna venni.	Nem	A	A	Nem	Standard
		Pontosság/érték elés	Igen	Annak kockázata, hogy transzferár miatt alul vagy felül értékelt készleteket tart nyilván. A készletek értékvesztése alulbecsült lehet az elavulás (lassan forgó készletek) miatt.	Nem	K	K	Nem	Standard
	Elhatárolás	Nem							
	Besor./bemut.	Nem							
Értékesítési folyamat	Belföldi vevő követelések forintban	Létezés/előfordu lás/ jogok és kötelmek	Igen	A Társaság olyan követelést tart nyilván, amelyet a vevő már kiegyenlített	Nem	A	A	Nem	Standard
		Teljesség	Igen	A kiszállított áru nem került kiszámlázásra	Nem	A	K	Nem	Standard
		Pontosság/érték elés	Igen	Annak kockázata, hogy vannak olyan régi, kétes behajthatóságú egyenlegek, amelyekre a Társaság nem számolt el értékvesztést.	Nem	K	K	Nem	Fokozott
		Elhatárolás (cut- off)	Igen	A követelést nem megfelelő időszakra mutatja ki a Társaság hibából, vagy szándékosan.	Igen	A	M	Igen	Jelentős
		Besor./bemut.	Nem						

Mérleg/ eredménykimutatás/ Üzleti folyamat	Ügyletsoport, számlagyenleg, közzététel Főkönyvi kivonat megfelelő sorának hozzárendelése	Állítások	Releváns állítás	Kockázat leírása	Csalási kockázat, ami lényeges, hibás állításhoz vezet?	Valószínűség A/K/M	Nagyságrend A/K/M	Jelentős kockázat? Igen/nem	Eredendő kockázat Standard Fokozott Jelentős
Értékesítés nettó árbevétele	Alaptevékenység bevétele	Létezés/előfordulá s/ jogok és kötelmek	Igen	Olyan ügylet rögzítése, amely nem valósult meg.	Igen	A	M	Igen	Jelentős
		Teljesség	Igen	A kiszállított áru lehet, hogy nem került kiszámlázásra, és így bevétel nem került rögzítésre.	Nem	A	A	Nem	Standard
		Pontosság/értéke lés	Igen	A tranzakció nem a megfelelő összegben került rögzítésre.	Nem	A	A	Nem	Standard
		Elhatárolás (cut- off)	Igen	A bevétel nem a teljesítés időpontjának megfelelő időpontban került rögzítésre, hibából, vagy szándékosan .	Igen	A	M	Igen	Jelentős
		Besorolás/bemut	Nem						

(*Hivatkozás az MKVK honlapján feltöltött segédanyagokból.)

Mérleg/ eredménykimutatás/ Üzleti folyamat	Ügyletcsoport, számlaegyenleg, közzététel Főkönyvi kivonat megfelelő sorának hozzárendelése	Állítások	Érték e Ft	Az összeg materiális? (végrehajtás i lényegesség feletti)	A minőségi szempontok alapján azonosított unk legalább egy kockázati tényezőt?	Ügyletcsoport, számlaegyenleg, közzététel minősítése (ÜSZEK)	Releváns állítás	Kockázat leírása	Csalási kockázat, ami lényeges, hibás állításhoz vezet?
Tárgyi eszközök és immateriális javak	Szellemi termékek és écs.	Létezés/előfordulás/ jogok és kötelmek	26 890	Igen	Igen	Jelentős ÜSZEK	Igen	Annak kockázata, hogy a Társaság nem aktiválható kiadásokat számol el befektetett eszközként.	Nem
	Járművek és écs.	Teljesség					Nem		
	Műszaki berendezések, gépek és écs.	Pontosság/érték elés					Igen	Annak kockázata, hogy a Társaság nem megfelelő amortizációs kulccsal írja le a befektetett eszközöket.	Nem
	Egyéb járművek és écs.	Elhatárolás (cut-off)					Nem		
	Irodai, igazgatási berendezések és écs.	Besorolás/bemu- tatás					Nem		

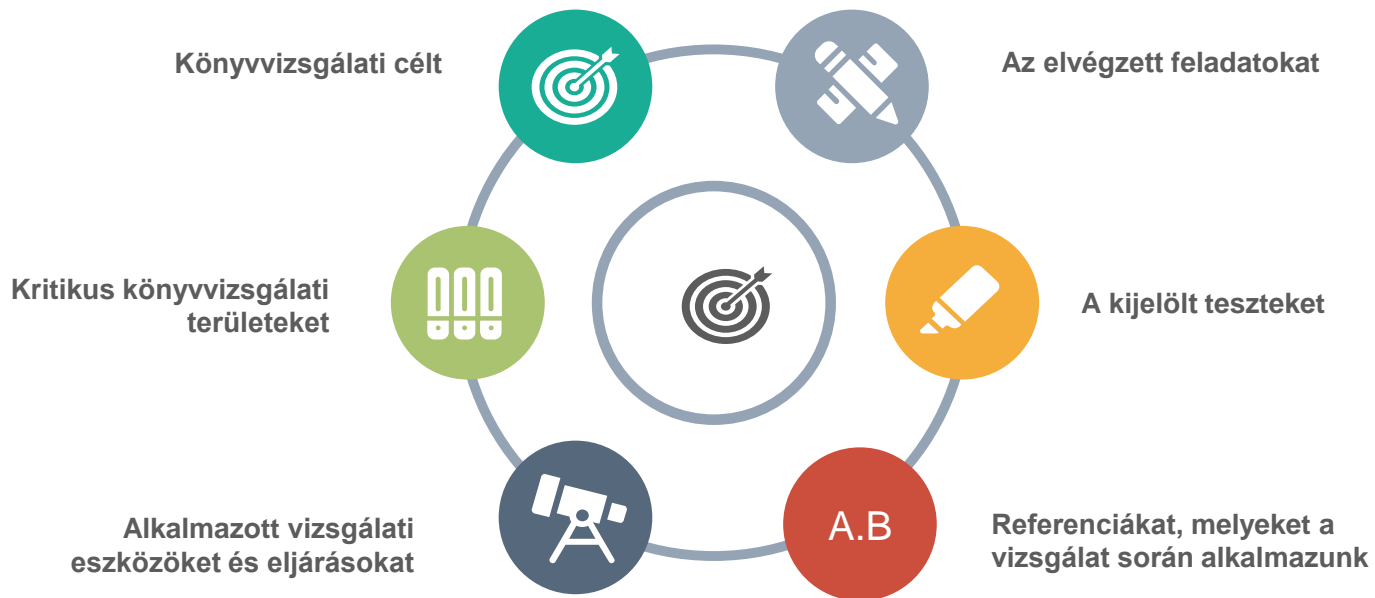
Audit program

Mérlegsor megnevezése	AUDIT program - ÉV közti vizsgálatok			AUDIT program - ÉV VÉGE			elemzés jellege	tesztelés jellege: alapvető vizsgálatok
	VIZSGÁLATOK tervezése			VIZSGÁLATOK tervezése				
	kontroll teszt (interim)	Elemző vizsg	Tesztelés	kontroll teszt (év vége)	Elemző vizsg	Tesztelés		
Goodwill	-	-	igen	-	igen	igen	trend	egyedi tesztelés, értékelés
Részesedések	-	-	igen	-	igen	igen	trend, különös tétel	egyedi tétel vizsgálat
Kapcsolt követelések	-	igen	igen	-	igen	igen	trend, különös tétel	egyedi tesztelés, értékelés, egyenlegközlés
Aktív időbeli elhatárolások	-	-	-	-	igen	igen	trend, különös tétel	egyedi tétel vizsg.
Értékesítés nettó árbevétele	-	igen	igen	-	igen	igen	Trend elemzés,	Szerződések, teljesítésigazolások, számlák vizsgálata, mintavételezéssel, cut off vizsgálat, jóváíró számlák vizsgálata, vegyes tételek vizsgálata
Egyéb működési bevétel		igen	-	-	igen	igen	trend, különös tétel	egyedi tétel vizsg.
Eladott áruk és szolgáltatások	-	-	-	-	igen	igen	-	-
Működési ráfordítások	-	igen	igen	-	igen	igen	trend, különös tétel	egyedi tétel vizsg. - mintavétel
Személyi jellegű ráfordítások	igen	igen	-	Igen	igen	igen	trend	járadék ésszerűség
Egyéb ráfordítások	-	igen	minimális	-	igen	aktualizálás	trend, ÉCS ésszer.	ÉCS ellenőrzés
Értéksökkenés és értékvesztés	-	igen	-	-	igen	igen	trend, különös tétel	egyedi tétel vizsg.
Pénzügyi műveletek bevételei	-	igen	minimális	-	igen	Minimális	trend, különös tétel	árf. diff, kamat vizsgálat

Javaslatok

- A SZÜK (számlaegyenlegek, ügyletcsoportok, közzétételek) szintjén történő besorolást a könyvvizsgálónak be kell tudnia mutatni a dokumentációban. Értékelnie kell az eredendő kockázatokat (valószínűség, nagyságrend), az ellenőrzési kockázatot, a lényeges hibás állítás kockázatát, a releváns állításokat.
- Ügyfél specifikus könyvvizsgálati munkaprogramot kell készíteni a tervezési dokumentum részeként!
- Önmagában az átfogó könyvvizsgálati terv nem elegendő, meg kell határozni a könyvvizsgálati eljárások jellegét, terjedelmét, ütemezését”.
- Zárási folyamathoz kapcsolódó vizsgálatok tervezése:például teljes tranzakciós lista teljességének vizsgálata, vegyes tételek szűrése kockázati alapon (szokatlan könyvelési tételek, könyvelt végző felhasználók jogosultságának vizsgálata, stb.).

Munkaprogram

Audit megközelítés

Kontroll
alapú

Szubsztantív
tesztelésen
alapuló

Árbevétel teszt (minta a teljesség igénye nélkül)

Cél: Megbizonyosodni arról, hogy a bevételek helyesen és teljeskörűen lettek elszámolva.

Módszer:

- Főkönyv-analitika egyeztetés
- Árbevétel ügylettípusok meghatározása (havi rendszeres szolgáltatás, egyedi értékesítések, stb.)
- Havi rendszerességgel kiszámlázott árbevétel újrakalkulálása szerződés alapján (ha van ilyen)
- *Mintavételezéssel kiválasztott egyedi bevételek egyeztetése számlához, szállítólevélhez, teljesítésigazoláshoz, valamint a könyvelés ellenőrzése (árfolyamvizsgálat)*
- Év végi árbevétel elszámolások (cut-off és jóváíró számlák) ellenőrzése.
- Szokatlan, vegyes könyvelések vizsgálata – *lásd a JET vizsgálatnál*

Mintavételezéssel kiválasztott tételek vizsgálata:

		Analitika					Könyvvizsgálati eljárás										
#	Főkönyvi szám	Számlaszám	Vevő	Teljesítés dátuma	Megnevezés	Összeg	Számla Ellenőrzés	FX	FX rate	Összeg eFt	Könyvelt összeg eFt	Könyvelés Ellenőrzés száma	Szállítólevél	Szerződés/ Teljesítésigazolás	Note	Referencia száma	Konklúzió
1	934001	KEU21000138	XY Ltd.	2022.09.15	Z termék értékesítés	851 861	✓	EUR	405,65	345 557	345 557	✓✓	KEL2100084	✓✓✓	-	Árb.001	OK
2							Számlával					A megfelelő árfolyammal könyvelt összeggel egyezik		Szerződéshez/ teljesítésigazoláshoz egyeztetve			A tétel/ tranzakció alátámasztott
3							egyeznek										

Eredmény: Az elvégzett teszt alapján jelentős hibát nem azonosítottunk, az árbevétel megfelelő összeggel szerepel a beszámolóban.

Árbevétel cut-off teszt (minta)

Cél: Megbizonyosodni arról, hogy a bevételek a megfelelő időszakra lettek elszámolva.

Módszer:

- A 2022 december 15. - 2023. január 15. közötti időszak értékesítéseiből kiválasztottunk 15-15 számlát és megvizsgáltuk, hogy az értékesítés árbevétele a megfelelő időszakra került elszámolásra. A Társaság export értékesítése kizárólag Európába irányul. Ezen országba a szállítás max 1-3 napot vesz igénybe így a fordulónap körüli időszakból ezt az időszakot tekintjük kockázatosnak.

Fordulónap előtti időszak:															
	Analitika						Könyvvizsgálati eljárás								
#	Főkönyvi szám	Számla szám	Vevő	Teljesítés dátuma	Megnevezés	Összeg	Ellenőrzés	FX	FX rate	Összeg eFt	Könyvelt összeg eFt	Ellenőrzés	Diff.	Vonatkozási időszak	Konklúzió
1	934001	00138	XY Ltd.	2022.12.17	Z termék értékesítés	845 600	✓	EUR	406,09	343 390	343 390	✓✓	0	2022.12.31. előtt	OK
2							Számlával egyezik				Könyvelt összeggel egyezik		Teljesítésigazolás	A tétel a megfelelő	
3														alapján	időszakra lett könyvelve
Fordulónap utáni időszak:															
	Analitika						Könyvvizsgálati eljárás								
#	Főkönyvi szám	Számla szám	Vevő	Teljesítés dátuma	Megnevezés	Összeg	Ellenőrzés	FX	FX rate	Összeg eFt	Könyvelt összeg eFt	Ellenőrzés	Diff.	Vonatkozási időszak	Konklúzió
1	934001	00138	ZX Ltd.	2023.01.09	Y termék értékesítés	350 000	✓	EUR	397,1	138 985	138 985	✓✓	0	2022.12.31. után	OK
2							Számlával egyezik				Könyvelt összeggel egyezik		Teljesítésigazolás	A tétel a megfelelő	
3														alapján	időszakra lett könyvelve

Cél:	A kontrollok vezetés általi felülírásából származó lényeges hibás állítás kockázatának csökkentése																																			
Módszer:	<p>1. A főkönyvben rögzített naplótételek tesztelése: interjú a naplótételek feldolgozásában résztvevő személyekkel, teljesség vizsgálat</p> <p>2. Szokatlan tranzakciók vizsgálata, a beszámolási időszak végén rögzített naplótételek tesztelése, illetve ezen tesztelés kiterjesztésének mérlegelése a teljes beszámolási időszakra.</p> <p>3. Becslések vizsgálata</p>																																			
Eredmény:	<p>1.a. Interjú a vállalkozás könyvelőjével - főkönyvi tételek rögzítésének módjáról jogosultságokról.</p> <p>Helyszín: Budapest</p> <p>Résztvevő: Gipsz Jakab- vezérigazgató, Könyvelő Teréz főkönyvelő</p> <p>Időpont: 2023. 02.20</p> <p>Ki jogosult rögzíteni? két fő rögzíthet adatot a könyvelő programban, vezetés és a tulajdonosok nem rögzíthetnek</p> <p>Voltak-e kilépő munkavállalók, akik rendelkeztek jogosultsággal? nem</p> <p>Vegyes naplótételek rögzítését is két személy végezheti.</p> <p>Alapbizonylat: vegyes naplótételekről vezetett bizonylat</p> <p>1.b. Teljesség vizsgálat</p> <p>Egyezés biztosítva. A kapott végleges főkönyvet leegyeztettük a teljes könyvelési állománnyal. A két állomány egyezett. (Nyitó + Növekedés - Csökkenés = Záró)</p> <p>Végrehajtási lényegesség: X ezer Ft</p>																																			
	<p>2. Szokatlan tranzakciók vizsgálata (a teljes állományra vonatkozóan)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Vizsgálat</th> <th>Módszer, eredmény</th> <th>Következtetés</th> <th>REF</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>irányítással megbízott személyek rögzítései</td> <td>Jogosultság vizsgálatot végeztünk. Nincsen rögzítési joga a menedzmentnek, nem könyveltek vegyes tételt.</td> <td>OK</td> <td>rögzítők</td> </tr> <tr> <td>bevételhez kapcsolódó tételek</td> <td>A bevételek leválogatásakor 50 tételt azonosítottunk, melyek jelentős részben árfolyamkülönbözethoz kapcsolódnak, illetve kötvény kamat elhatárolás. Nem azonosítottunk gyanús tételeket, csalásra utaló jelet. – TESZTELÉS SZÜKSÉGES!</td> <td>OK</td> <td>bevételek</td> </tr> <tr> <td>nagy értékű könyvelési tételek rögzítése (X ezer Ft végrehajtási lényegesség)</td> <td>Leszűrtük az értékhatár feletti tételeket. A tételek jelentős része bér könyvelés, előző évi eredmény illetve saját tőkét érintő mozgás valamint ügynöki jutalék volt. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!</td> <td>OK</td> <td>VL feletti tételek</td> </tr> <tr> <td>hétvégi könyvelések</td> <td>Nem azonosítottunk ilyen tételt.</td> <td>OK</td> <td>állomány</td> </tr> <tr> <td>duplikációk kiszűrése</td> <td>Leszűrtük a végrehajtási lényegesség 50% feletti (X ezer Ft) tételeket, melyeknél több azonos összeg szerepelt. A tételek többsége ügynöki jutalék, amit a bevételekkel együtt vizsgáltunk. Nem azonosítottunk csalásra utaló jelet. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!</td> <td>OK</td> <td>Teszt</td> </tr> <tr> <td>év végi könyvelések vizsgálata</td> <td>Teszteltük az év végi könyveléseket, nem azonosítottunk szokatlan tételt. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!</td> <td>OK</td> <td>Év végi könyvelések</td> </tr> <tr> <td>10000-rel osztható könyvelési összegek</td> <td>Megvizsgáltuk, hogy van-e nagyszegű kerek összeg rögzítve, a tételek saját tőke mozgáshoz kapcsolódnak (pótbefizetésből tőkeemelés). TESZTELÉS SZÜKSÉGES!</td> <td>OK</td> <td>00000</td> </tr> </tbody> </table>				Vizsgálat	Módszer, eredmény	Következtetés	REF	irányítással megbízott személyek rögzítései	Jogosultság vizsgálatot végeztünk. Nincsen rögzítési joga a menedzmentnek, nem könyveltek vegyes tételt.	OK	rögzítők	bevételhez kapcsolódó tételek	A bevételek leválogatásakor 50 tételt azonosítottunk, melyek jelentős részben árfolyamkülönbözethoz kapcsolódnak, illetve kötvény kamat elhatárolás. Nem azonosítottunk gyanús tételeket, csalásra utaló jelet. – TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	bevételek	nagy értékű könyvelési tételek rögzítése (X ezer Ft végrehajtási lényegesség)	Leszűrtük az értékhatár feletti tételeket. A tételek jelentős része bér könyvelés, előző évi eredmény illetve saját tőkét érintő mozgás valamint ügynöki jutalék volt. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	VL feletti tételek	hétvégi könyvelések	Nem azonosítottunk ilyen tételt.	OK	állomány	duplikációk kiszűrése	Leszűrtük a végrehajtási lényegesség 50% feletti (X ezer Ft) tételeket, melyeknél több azonos összeg szerepelt. A tételek többsége ügynöki jutalék, amit a bevételekkel együtt vizsgáltunk. Nem azonosítottunk csalásra utaló jelet. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	Teszt	év végi könyvelések vizsgálata	Teszteltük az év végi könyveléseket, nem azonosítottunk szokatlan tételt. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	Év végi könyvelések	10000-rel osztható könyvelési összegek	Megvizsgáltuk, hogy van-e nagyszegű kerek összeg rögzítve, a tételek saját tőke mozgáshoz kapcsolódnak (pótbefizetésből tőkeemelés). TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	00000
Vizsgálat	Módszer, eredmény	Következtetés	REF																																	
irányítással megbízott személyek rögzítései	Jogosultság vizsgálatot végeztünk. Nincsen rögzítési joga a menedzmentnek, nem könyveltek vegyes tételt.	OK	rögzítők																																	
bevételhez kapcsolódó tételek	A bevételek leválogatásakor 50 tételt azonosítottunk, melyek jelentős részben árfolyamkülönbözethoz kapcsolódnak, illetve kötvény kamat elhatárolás. Nem azonosítottunk gyanús tételeket, csalásra utaló jelet. – TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	bevételek																																	
nagy értékű könyvelési tételek rögzítése (X ezer Ft végrehajtási lényegesség)	Leszűrtük az értékhatár feletti tételeket. A tételek jelentős része bér könyvelés, előző évi eredmény illetve saját tőkét érintő mozgás valamint ügynöki jutalék volt. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	VL feletti tételek																																	
hétvégi könyvelések	Nem azonosítottunk ilyen tételt.	OK	állomány																																	
duplikációk kiszűrése	Leszűrtük a végrehajtási lényegesség 50% feletti (X ezer Ft) tételeket, melyeknél több azonos összeg szerepelt. A tételek többsége ügynöki jutalék, amit a bevételekkel együtt vizsgáltunk. Nem azonosítottunk csalásra utaló jelet. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	Teszt																																	
év végi könyvelések vizsgálata	Teszteltük az év végi könyveléseket, nem azonosítottunk szokatlan tételt. TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	Év végi könyvelések																																	
10000-rel osztható könyvelési összegek	Megvizsgáltuk, hogy van-e nagyszegű kerek összeg rögzítve, a tételek saját tőke mozgáshoz kapcsolódnak (pótbefizetésből tőkeemelés). TESZTELÉS SZÜKSÉGES!	OK	00000																																	
	<p>3. Becslések</p> <p>Lásd T-BC ref. alatt. A becslések között nem azonosítottunk szokatlan tételt.</p>																																			
Következtetés:	<p>A főkönyvi naplótételek vizsgálata során szokatlan, nem indokolt tételeket nem azonosítottunk.</p> <p>Csalásra utaló jelent nem találtunk.</p>																																			

Tételek tesztelésre történő kiválasztása a könyvvizsgálati bizonyítékok megszerzése érdekében

Az összes tétel kiválasztás (100 %-os vizsgálat)

- A sokaság kevés, de nagy értékű tételekből áll;
- Jelentős kockázat;
- Automatikusan végzett számítás

Konkrét tételek kiválasztása

- Nagy értékű, vagy kulcsfontosságú tételek;
- Egy bizonyos összeg feletti összes tétel;
- Információszerzést szolgáló tételek.

Könyvvizsgálati mintavételezés

- Teljes sokaságra vonatkozó következtetés;
- Homogén sokaság;
- Nagy elemszám;
- Egyedenként alacsony értékek.

3. A könyvvizsgálati bizonyítékok összegyűjtése területén tapasztalt hiányosságok

Nyitó egyenlegek vizsgálatának hiánya (3.1.)

Számviteli politika vizsgálatának hiánya (3.2)

Csalás kockázatának vizsgálata (3.3)

Bevételekhez kapcsolódó feltételezett csalási kockázat (3.4)

Kontrollok vezetés általi felülírásából származó kockázat (3.5)

Kapcsolt felek vizsgálata (3.6)

Fordulónap utáni események vizsgálata (3.7)

Javaslatok

- A vezetőség által elfogadott, aláírt számviteli politikát és mellékleteit kell vizsgálni, (ellenőrző lista) melynek eredményéről a levont következtetést tartalmaznia kell a munkalapnak, továbbá vizsgálni kell az összehasonlíthatóságot az előző évek gyakorlatával.
- Abban az esetben, ha a könyvvizsgáló a bevételekhez kapcsolódóan a csalás kockázatát magas kockázatnak értékelte, dokumentálnia szükséges, hogy milyen állításokból származhat csalási kockázat, illetve erre vonatkozóan milyen eljárásokat tervezett és hajtott végre.
- Minősíteni szükséges a kontrollok vezetés általi felülírásából származó lényeges hibás állítás kockázatát. Attól, hogy egy társaság jól szabályozott, még nem jelenti azt, hogy nincs meg az ösztönzés vagy nyomás, a lehetőség és a tett igazolása a kontrollok vezetés általi felülírására.
- Önmagában egy kérdőív kitöltése nem lehet elegendő és megfelelő könyvvizsgálati eljárás a fordulónap utáni események vizsgálatára vonatkozóan.

Miért nem jó a bemutatott gyakorlat? Hogyan lehet elkerülni az ilyen hibákat?

- „A könyvvizsgáló elmondása szerint vevői egyenlegközlő levelek az ügyfél által kiküldésre kerültek, de a könyvvizsgálati dokumentáció nem tartalmazza sem ezeket, sem az egyeztetést az egyenlegekre vonatkozóan, esetleges alternatív eljárások sincsenek dokumentálva”.
- „A banki kölcsönről nem áll rendelkezésre Banki Auditlevél és megerősítés - a kölcsön mértéke lényegességi szintet meghaladó, jelentős tétel”.
- „A pénzeszközök létezésének igazolásánál nem kértek be banki egyenlegközlő leveleket”.
- „A könyvvizsgáló a készletek leltározását a helyszínen nem ellenőrizte, alternatív vizsgálatokat a létezésre vonatkozóan nem végzett. A készletek ellenőrzésének alternatív eljárásai csak a folyamatos készletnyilvántartás adataira irányultak”.
- „A könyvvizsgáló nem mérlegelte a kapcsolt féllel szemben több éve fennálló jelentős összegű (111 millió Ft) követelés megerősítésének szükségességét, sem a jogalapot (szerződés), sem az értékelés helyességét nem vizsgálta”.

5. Az áttekintés körében tapasztalt hiányosságok

- A vállalkozás folytatása elvének érvényesülése (4.5)
- Munkalapok egyeztetése a végleges pénzügyi kimutatásokkal (4.6)
- Elemző eljárások az áttekintés keretében (4.7)
- Archiválás (4.11)

Javaslat

 A vállalkozás folytatásának elvével kapcsolatos kételyeket elemezni szükséges melyről írásos dokumentumot kell készíteni.

 Egyeztetni szükséges a végleges mérleget és eredménykimutatást a könyvvizsgálati munkaterületek összesítését/összefoglalását tartalmazó munkalapokkal.

 Jelezni szükséges az áttekintés keretében, hogy elvégezték az elemző eljárásokat.

 A könyvvizsgálati dokumentáció archiválásának a jelentés kiadását követő 60 napon belül meg kell történnie.

6. A jelentéskészítés körében tapasztalt hiányosságok

Összhang a teljeségi nyilatkozat és a vezetés által aláírt beszámoló dátumai között (5.1)

Könyvvizsgálói jelentés, vélemény szakasz, egyéb információk (5.3; 5.4; 5.5; 5.7)

Példa értékesítési folyamat felmérésére és dokumentálására

Folyamat lépései (kritikus út)	Kockázat (Mi lehet hibás?)	Kontroll	Kontrollal lefedett állítás	Kontrollok értékelése		Kockázat A,K,M	Megjegyzés	Releváns kontroll
				Kialakítás	Bevezetés			igen/nem/ nem értelmezhető
Megrendelés	Nem a megfelelő vevőre történik a megrendelés rögzítése	A kereskedelmi asszisztens a megrendelésekről megrendeléskartont (elektronikus adatlap) készít, amelyre az adatok automatikusan átemelésre kerülnek a kiküldött ajánlatból.	Teljesség, Pontosság	igen	igen, ref. xxxxx	A		nem
Megrendelés visszaigazolása	Nem fizető vevőnek történik a megrendelés visszaigazolása	A könyvelő havonta küld listát a pénzügyi asszisztensnek és a termékmenedzsernek a határidőn túli kintlévőségekről. 90 napon túl nem fizető vevőknek csak az ügyvezető igazgató engedélyével lehet árut értékesíteni.	Pontosság, Értékelés	igen	nincs	A	Nincs bevezetett kontroll, mert nem dokumentált az engedélyezés.	nem értelmezhető
Kiszállítás	- Nem a megrendelésben kért árut készítik elő szállításra.	A raktári dolgozó a csomagolást megelőzően tételesen ellenőrzi a kiszállításra előkészített árut és a szállítólevélen pipálással jelzi az egyezőséget.	Teljesség, Pontosság	igen	igen, ref. Xxxxx	A		nem
	- A megrendelt áru nem kerül kiszállításra	A kereskedelmi asszisztens a rendszerből hetente lekérdezi a megrendelt, de nem teljesített áruk listáját és egyeztetni, hogy minden megrendeléshez kapcsolódik-e futárszolgálati megrendelés. Az ellenőrzés nem dokumentált.	Előfordulás, Teljesség, Pontosság	Igen	nincs	A	Nincs bevezetett kontroll, mert az ellenőrzés nem dokumentált.	nem értelmezhető
	- Az analitikus nyilvántartásból nem a megfelelő áru kerül lemozgatásra.	A szállítólevél elkészítésével a rendszer automatikusan csökkenti a készletet, külön kivételezési bizonylat nem készül.	Teljesség, Létezés, Pontosság, Elhatárolás	Igen	igen, ref. Xxxx	A		igen
Számlázás	Nem a megfelelő mennyiség kerül számlázásra vagy nem a megfelelő ár kerül alkalmazásra	A számla az integrált pénzügyi rendszerben készül a szállítólevél alapján. A megrendelés, szállítólevél, számla adatainak egyezőségét a rendszer biztosítja. (csak a teljesítés időpontjának rögzítése manuális)	Teljesség, Létezés, Pontosság, Értékelés, Elhatárolás	igen	ref.	A		igen
	- A kiszállított áru nem kerül számlázásra	A pénzügyi asszisztens hetente lekérdezi a kiszállított, de nem számlázott szállítások listáját és összeveti a futárszolgálat által megküldött teljesített kiszállításokkal. A kontroll nincs dokumentálva.	Teljesség, Pontosság	Igen	nincs	K	Nem dokumentált a kiszállított, de nem számlázott tételek ellenőrzése.	nem értelmezhető
	Fiktív tranzakció vagy dupla számlázás	A számla szállítólevél alapján készül, a rendszer nem engedi, hogy ugyanarra a szállítólevél számlra több számla készüljön. Viszont a rendszer szállítólevél nélkül is enged számlát kiállítani.	Előfordulás, Létezés, Pontosság	részben	részben	K		nem értelmezhető

Folyamat lépései (kritikus út)	Kockázat (Mi lehet hibás?)	Kontroll	Kontrollal lefedett állítás	Kontrollok értékelése		Kockázat A,K,M	Megjegyzés	Releváns kontroll
				Kialakítás	Bevezetés			igen/nem/ nem értelmezhető
Számla rögzítése	A számla nem jó periódusra kerül rögzítésre	A rendszer a számlán szereplő teljesítés időpontjára rögzíti az értékesítést, viszont futárszolgálati értékesítés esetén a teljesítés időpontjának rögzítése manuális.	Elhatárolás, Pontosság	nincs	nincs	A		nem értelmezhető
	A számla nem a megfelelő vevő folyószámlára kerül rögzítésre	A rendszer ellenőrzi a számlán szereplő vevő kódot a megrendelésen és a szállítólevélen szereplővel. Automatikus kontroll.	Pontosság, Besorolás	Igen	Igen, ref. Xxxx	A		nem
Banki könyvelés	- Nem a megfelelő vevőre történik a kiegyenlítés	A pénzügyi asszisztens által havonta ellenőrzésre kerülnek a vevői folyószámlák: nyitott követelések, K egyenlegű vevők. Nem dokumentált kontroll.	Teljesség, Létezés, Pontosság Értékelés	Igen	nincs	K	Nincs bevezetett kontroll, mert a nyitott követelések, vagy a K egyenlegű vevők ellenőrzése nem dokumentált.	nem értelmezhető
	- A befizetés nem kerül rögzítésre	A könyvelési asszisztens a bankkivonat záró egyenlegét hetente egyezteteti a banki modulban lévő bankszámla egyenleggel, melyet pipálással és aláírással jelez.		Igen	Igen, ref:xxxx	A		igen
Vevő korosító lista, fizetési értesítő/felszólítás	Nem fizet a vevő	A pénzügyi asszisztens havonta ellenőrzi a lejárt kintlévőségek listáját. Nem dokumentált kontroll. A nem fizető vevőknek a pénzügyi asszisztens havonta e-mailes értesítést küld, vagy telefonhívást kezdeményez.	Értékelés, Pontosság	igen	nincs	K	Nincs bevezetett kontroll, mert az ellenőrzés nem dokumentált.	nem értelmezhető

	RELEVÁNS KONTROLLOK ÖSSZEFOGLALÁSA	VÉGZETT KONTROLL JELLEGE	GYAKORISÁGA
1	Szállítólevélen szereplő áruk és a készletcsökkenés egyezősége	automatikus	napi
2	Megrendelés, szállítólevél, számla adatainak egyeztetése	automatikus	heti 2
3	A bankkivonat záró egyenlegének egyeztetése a főkönyvvel	manuális	heti

Állítások	Kontroll	Kockázattal érintett mérlegcsoport
<p>Előfordulás</p> <p>A rögzített vagy közzétett ügyletek és események felmerültek és az ilyen ügyletek és események a gazdálkodó egységgel kapcsolatosak.</p>	<p>A megrendelés, a szállítólevél és számla adatainak egyezősége biztosított.</p> <p>Kockázat: manuálisan, szállítólevél nélkül is lehet számlát kiállítani a rendszerben.</p>	<p>Vevők, Árbevétel</p>

Állítások	Kontroll	Kockázattal érintett mérlegssor
<p>Teljesség Minden ügyletet és készítésekor - a rendszer által felajánlott számlaképbé - a pénzügyi asszisztens kézzel rögzíti a teljesítés időpontját a eseményt, amelyet futárszolgálat megküldött adatai alapján. A számlakészítés során ez az egyetlen manuális adatbevitel, a számla többi adatát rögzíteni kellett volna, a rendszer automatikusan állítja elő. rögzítettek, és mindenA pénzügyi asszisztens hetente lekérdezi a kiszállított, de nem kiszámlázott szállítások listáját és összeveti a futárszolgálat kapcsolódó közzététel, által megküldött teljesített kiszállításokkal. Az összevetés eredménye (kontroll) nincs dokumentálva. amelyet bele kellett volna foglalni a pénzügyi kimutatásokba, belefoglaltak.</p>	<p>Az Factory-ban a visszaigazolt <u>megrendelés</u> és a <u>szállítólevél</u> összekapcsolása zárt rendszerben történik. A számla készítésekor - a rendszer által felajánlott számlaképbé - a pénzügyi asszisztens kézzel rögzíti a teljesítés időpontját a eseményt, amelyet futárszolgálat megküldött adatai alapján. A számlakészítés során ez az egyetlen manuális adatbevitel, a számla többi adatát rögzíteni kellett volna, a rendszer automatikusan állítja elő. rögzítettek, és mindenA pénzügyi asszisztens hetente lekérdezi a kiszállított, de nem kiszámlázott szállítások listáját és összeveti a futárszolgálat kapcsolódó közzététel, által megküldött teljesített kiszállításokkal. Az összevetés eredménye (kontroll) nincs dokumentálva. amelyet bele kellett volna foglalni a pénzügyi kimutatásokba, belefoglaltak.</p> <p>Kockázat: Nem minden teljesítés kerül kiszámlázásra és bevételként elszámolásra.</p> <p>A szállítólevél elkészítésével a rendszer automatikusan csökkenti a készletet, külön kivételezési bizonylat nem készül.</p>	<p>Kockázattal érintett mérlegssor</p> <p>Vevők, Árbevétel, Készlet, Elábé</p>
<p>Pontosság, értékelés A rögzített ügyletekre és eseményekre vonatkozó összegeket és egyéb adatokat megfelelően rögzítették, és a kapcsolódó közzétételeket megfelelően értékelték és ismertették.</p>	<p>A számla az integrált pénzügyi rendszerben készül a szállítólevél alapján. Az ár automatikusan kerül hozzárendelésre a cikkszám alapján, azonban a termékmenedzser felülírhatja az árat. Csak a teljesítés időpontjának rögzítése történik manuálisan. A megrendelés, szállítólevél, számla adatainak egyezőségét a rendszer biztosítja. Itt már nincs manuális beavatkozás.</p> <p>A könyvelési asszisztens a bankkivonat záró egyenlegét hetente egyezteteti a banki modulban lévő bankszámla egyenleggel, melyet pipálással és aláírással jelez.</p> <p>Az utólag adott engedmények esetén nincs egyeztetés a forgalmi adatokat tartalmazó és az ügyvezető által már jóváhagyott kimutatás és a kiállított értesítő levél között.</p> <p>Kockázat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a listaárak rögzítésénél a 4 szem elv nem érvényesül - a termékmenedzser felülírhatja az árakat - az utólagos engedményeknél nincs egyeztetés a forgalmi adatokat tartalmazó és az ügyvezető által már jóváhagyott kimutatás és a kiállított értesítő levél között. 	<p>Vevők, Árbevétel, Egyéb ráfordítások</p>

(*Hivatkozás az MKVK honlapján feltöltött segédanyagokból.)

Példa feladatok

Példa 1: *Egy társaságnál az értékesítés nettó árbevétele az alábbiak szerint alakult:*

Az értékesítés nettó árbevétele összesen: 2.678.277.348 Ft, mely a főtevékenységekhez azaz közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek, azon belül ajtómodulok gyártásához kapcsolódó folyamatokból származik. Ebből a belföldi értékesítés nettó árbevétele: 2.658.324.675 Ft mely egy vevőhöz kapcsolódik. Exportértékesítés 19.952.673 Ft., mely EU irányba történő értékesítést takar több, főleg kapcsolt félnek. A végrehajtási lényegességi szint a tárgyév során 60.000.000 Ft volt.

Kérdés 1: Milyen eljárás lehet az egyik leghatékonyabb könyvvizsgálati módszer?

Feladat: Készítsen rövid munkaprogramot (minden állítás kerüljön lefedésre)!

Megoldás: (szubjektív)

Ebben az esetben hatékony könyvvizsgálati módszer lehet, ha a belföldi értékesítés esetében forgalomközlést végzünk, azaz megkérjük az ügyfelet, hogy az év végi nyitott egyenlegközlő vizsgálathoz hasonlóan készítse el a tárgyévi forgalomhoz szükséges számlarészletezőt (analitikát) melyet hozzácsatol a forgalomközlő levélhez melyet elküldünk a vevőnek. Érdeemes már a könyvvizsgálati nyitó megbeszélésen jelezni, hogy ilyen jellegű vizsgálatot fogunk végezni, így az ügyfélnek is lesz elegendő ideje tájékoztatni a vevőt, vagy akár már év közben is folyamatosan egyeztetni a forgalmat.

Abban az esetben, ha a forgalomközlés során nincs eltérés, (vagy ha van az az egyedi lényegességi küszöb alatti van) valamint az egyéb állítások vizsgálata során sem tár fel a könyvvizsgáló jelentős hibát (elhatárolás vizsgálat, jóváíró számlák vizsgálata, vegyes könyvelések vizsgálata az árbevétel kapcsán) úgy a megszerzett bizonyíték elegendő lehet. Mérlegelés kérdése, hogy az export árbevétel kapcsán a teljesség állításra végez –e további vizsgálatokat a könyvvizsgáló, de abban az esetben, ha nincs olyan információja mely alapján arra lehetne következtetni, hogy az export árbevétel nem teljes úgy jelentős hiba abból már nem származhat, hogy részletes vizsgálatot, például számlatesztet nem végzünk. Az export árbevétel a végrehajtási lényegességi szint alatt van.

Példa feladatok

Példa 2: Az XY Szálloda értékesítési folyamata úgy történik, hogy a rendszerben feladásra kerül az adott napi árbevétel az éjszaka folyamán, automatikus, zárt rendszerben.

A számla kiállítása csak ezt követően a következő nap vagy napokban történik. A számla kiállításának dátuma ezért a rendszer-technikai lépés miatt kerül másik időszakra, tehát a tényleges teljesítéstől számítva később kerül kiállításra a számla, miután az árbevétel már lekönyvelődött. A számla részletezőjében egyértelműen beazonosítható, hogy mely időszakra, dátumra történik az értékesítés.

Kockázatos időszak azonosítása: 2023.12.25 és 2024.01.05 közötti kiállított számlák vizsgálata szakmai megítélés alapján.

Kérdés: Milyen vizsgálatokat végezne a teljesség és az elhatárolás állítás lefedésére?

Megoldás (szubjektív)

Mivel alapvetően az üzlet készpénz alapú, tehát megnézzük a fordulónap előtti és utáni 6 napot. Bár a vendégéjszakák átlagos száma 4 nap, szakmai megítélésünk alapján ezt kiterjesztjük karácsony 2. napjától kezdődően (arra alapozva, hogy a trendek változtak, a szállóvendégek szentestét még családi körben töltik, de karácsony második napjától a turizmus fellendül és a karácsony-szilveszteri időszakot kihasználva a szállodák teljes kihasználtsággal működnek Magyarországon, és átlagtól eltérően több éjszakát töltenek egy szálláshelyen).

Fontos, hogy meggyőződjünk, hogy az általunk kiválasztott periódusban a kiállított számlák sorszámfolytonosak voltak, valamint, hogy az analitika főkönyvhöz egyeztethető (teljesség és pontosság állítás).

Ezt követően érdemes megvizsgálni, hogy az általunk kockázatosnak tekintett periódusban mennyire jelentős a kiállított számlák értéke a lényegességi szint alapján.

Amennyiben a kiállított számlák értéke a végrehajtási lényegességi szint felett vannak mindkét periódusban, úgy érdemes az egyedi lényegességi hibahatár feletti tételek kiválasztani úgy, hogy a le nem fedett egyenleg a vizsgálatunk végén e szint alá kerüljön.

Köszönöm a figyelmet!

Kérdések?